

LAUDATIO DEL PROFESSOR DR. JOSE MANUEL CANALS ALIENDE, CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA I DE L'ADMINISTRACIÓ EN L'ACTE D'INVESTIDURA DE DOCTOR HONORIS CAUSA PER LA UNIVERSITAT D'ALACANT, DE L'EXCMO. SR. JULIO MARIA SANGUINETTI

És per a mi un honor i una gran satisfacció personal i professional estar avui ací i ara en aquest emotiu i rellevant acte, en el qual, com a padrí del que serà avui formalment investit doctor honoris causa per aquesta universitat, em correspon fer la laudatio o la defensa i presentació pública dels mèrits de Julio María Sanguinetti, que es fonamenta adequadament sobre la base dels mèrits que passaré a detallar succintament i que justifiquen aquesta investidura.

En primer lloc, he de dir que l'origen de tot aquest procés que avui culmina finalment i feliçment va tenir lloc el novembre del 2013 a Montevideo, amb motiu de la meua assistència com a coordinador d'un grup d'experts en el Congrés del Centre Llatinoamericà d'Administració per al Desenvolupament (CLAD). Durant l'assistència a aquest congrés vaig tenir l'oportunitat de conèixer i visitar el nou doctor en el seu domicili particular, gràcies a les gestions eficaces del seu germà i bon amic meu, Carlos Sanguinetti, ací present.

La que inicialment estava pensada i planificada, com una mera visita de cortesia meua per a conèixer realment aquest il·lustre personatge es va convertir en una riquíssima conversa d'unes quantes hores, en les quals vaig poder captar i confirmar tot el que jo ja sabia i se m'havia dit d'ell; i alhora poder-li plantejar al final la possibilitat de la seua possible visita i col·laboració amb la Universitat d'Alacant.

Permeteu-me que narre un detall inoblidable de la gran humanitat del personatge, que em va impactar. Una vegada acabada la nostra conversa, em va acompanyar pel carrer del seu domicili fins a prendre un taxi per a incorporar-me al congrés que esmentava adés, al qual jo havia d'assistir, i que era la causa del meu viatge a aquella bella ciutat. Al llarg d'aquell trajecte va ser saludat per diverses persones de diferents estatus i condicions socials, amb les quals va mantenir una breu i càlida conversa.

Aquesta visita que explique em va causar un gran impacte personal i intel·lectual, i em va canviar les possibles prioritats a l'hora de seleccionar i proposar aquesta candidatura respecte d'altres possibles. Després d'una llarga i meditada reflexió, vaig entendre que si l'Àrea de Ciència Política i de l'Administració, creada el

el 2001 en aquesta universitat, de la qual en sóc el primer catedràtic, així com en tota la Comunitat Valenciana, hauria d'optar no solament per un personatge acadèmicament prestigiós, sinó també per una personalitat amb experiència i lideratge polític que encarnara, de manera integral i complementària, tots els valors d'allò públic que estime, i que no solament són propis d'aquesta àrea de coneixement que dirigisc en aquesta universitat, sinó també que ell els simbolitzara en l'àmbit polític en general i universitari en particular. A això afegiria com un gran valor, el mèrit de ser líder democràtic en el seu país, la República Oriental d'Uruguai, i avui president del rellevant Círculo de Montevideo.

I sobre la base de tot això em vaig decidir a iniciar el procediment de proposta i aprovació pels diversos òrgans competents d'aquesta universitat del nomenament, i vull destacar que en totes les seues fases, la proposta sempre va ser aprovada per unanimitat, fet que demostra la sensibilitat i la generositat de tots els partícips en aquest llarg procés, als quals vull avui agrair públicament i expressament el seu suport.

Una vegada explicada de la manera més sintètica possible l'origen i el fonament de la meua proposta de nomenament, ara, i en segon terme, faré esment dels múltiples i variats mèrits del nou doctor honoris causa de manera també molt reduïda. Destacaria en principi les tres facetes essencials de la seua personalitat, a saber: primera, la de polític experimentat i home d'estat; segona, la d'acadèmic i intel·lectual consagrat, i tercera, la de publicista (o columnista) en diversos mitjans de comunicació. Com a exemple d'aquesta tercera faceta assenyalaria que és un assagista de periòdic de la premsa del seu país i també de la premsa espanyola, i en particular del periòdic *El País*.

Abundant en el que acabe d'exposar, pel que fa a la vida i experiència política del nou doctor, aquesta ha sigut molt rica i diversa, ja que va ser diputat, ministre d'Educació i d'Indústria, i dues vegades president de la República Oriental d'Uruguai, la primera com a primer president democràtic en la història del seu país, entre altres càrrecs polítics exercits.

Pel que fa a la seua vida acadèmica i intel·lectual, remarcaria substancialment que té una formació universitària àmplia i rigorosa com a jurista i científic social. És autor de diverses publicacions, entre les quals en destacaria dues de les seues

monografies. Una, la titulada *La agonía de la democracia*, dedicada al procés polític democràtic del seu país; i la segona és *El Doctor Figari*, obra en la qual descriu les qualitats d'aquest pintor i humanista uruguaià.

A més, té en el seu haver la concessió d'onze doctorats honoris causa per universitats prestigioses de tot el món, i ha rebut un total de trenta-tres condecoracions i distincions honorífiques.

Som, doncs, davant d'una persona rellevant i polifacètica, els mèrits de la qual s'estenen a altres àmbits de la vida quotidiana, i servisca com a mostra la seua Presidència Honorífica del Club de Futbol Peñarol de Montevideo.

Considere que el nou doctor té una gran coherència en la seua trajectòria vital, política, literària i de divulgació, però sobretot i abans de res, estem en presència d'un líder polític que va creure, va practicar i va defensar sempre la democràcia, i que va ser l'impulsor de la transició democràtica al seu país, que a més, aquest exhibeix un innegable lideratge en el continent iberoamericà. La seua personalitat reflecteix de manera íntegra i plena, les idees força d'estat de dret i democràcia, de política i democràcia, i la figura d'un gran «home d'estat».

No voldria deixar de banda en la meua exposició la menció expressa i succinta del fet rellevant que el nou doctor és l'actual president del Círculo de Montevideo, la majoria dels membres del qual ens acompanyen avui. Aquest cercle no és només un club polític, sinó també i sobretot és un polifacètic *think tank* en la regió iberoamericana, amb una orientació i posició clara a favor del desenvolupament integral i democràtic, i no del mer creixement de la regió, enfront dels extrems, tant de plantejaments conservadors com dels populistes.

Al meu entendre, el Círculo de Montevideo suposa una visió i una opció experimentada a favor dels valors públics i d'una democràcia plena i de qualitat en la regió.

Voldria destacar també la presència com a membre del Círculo de Montevideo de la secretària general de la SEGIB, un organisme que té un paper molt important, i que en l'última reunió va apostar per la primacia en l'educació com a eix fonamental de desenvolupament en la societat iberoamericana.

L'educació, juntament amb la recerca, com és sabut, són el paradigma avui fonamental i imprescindible per al desenvolupament de la societat del coneixement, i

és un gran repte en l'àmbit iberoamericà. Ara bé, l'educació no solament és transmissió de coneixements i tècniques professionals, sinó també és un mitjà per a aconseguir la transformació, la mobilitat, l'equitat, la integració i la cohesió social. L'educació ha de ser, a més, un procés dinàmic, interactiu i participatiu de les persones; i això està molt allunyat del model de l'eficientisme, de la mercantilització i del darwinisme social, que es predica avui, sota un fals concepte de qualitat, que només serveix els interessos del capitalisme financer clientelar. L'educació ha de coadjuvar a crear i potenciar una ciutadania i una societat civil plenament democràtiques.

En concordança amb això, voldria fer meu el proverbi clàssic, però sempre actual, de «Cogito ergo sum», 'pense, doncs existisc'.

Avui més que mai és prioritari el coneixement, com una crida a favor de la intel·ligència enfront de la mort, en expressió del gran mestre Unamuno.

Si l'educació, i especialment la universitat, volen existir i sobreviure a la seua possible mort, han de privilegiar i potenciar l'anàlisi, la reflexió, el coneixement enfront de la mercantilització, la tecnocràcia, la mediocritat intel·lectual i l'anomenat pensament únic.

No és una casualitat que en els discutits i discutibles rànquings universitaris amb la metodologia comparatista tan simplistament tractada, i malgrat abordar insuficientment els elements de qualitat i de valor afegit, i no solament els merament quantitatius; apareguen com a primeres les universitats nord-americanes de la Ivy League, i especialment Harvard amb la seua Escola Kennedy de Govern. I a Europa, Oxford i Cambridge, en les quals els estudis de Filosofia i Humanitats, i de Ciència Política són rellevants i complementaris de la tècnica i de l'economia.

D'altra banda, sens perjudici del que acabe d'exposar, en el pensament rellevant espanyol, també es va posar de manifest aquest paper esmentat de la universitat. En concret, i per a no estendre més la meua intervenció, esmentaria dos autors ja clàssics però actuals, com són José Ortega y Gasset, en la seua obra *La misión de la universidad*, així com Francisco Giner de los Ríos i el seu text «Ensayos sobre educación».

L'anterior no és incompatible, ans al contrari, plenament complementari amb el que el nou doctor ha dit, i cite textualment: «El repte de la universitat és el de

formar gent per a aquest nou món de la revolució científica i tecnològica.» Ara bé, la tecnologia, no ho hem de perdre de vista, és un mitjà, i no una finalitat en si mateixa.

Doncs bé, després d'aquesta breu i necessària reflexió personal sobre el paper de l'educació en la societat actual postmoderna, i de la necessària lloa a la intel·ligència, escau concloure la meua intervenció, però abans haig de dir-li a vostè i als altres membres il·lustres i il·lustrats convidats del Círculo de Montevideo que espere i desitge que aquest emotiu i simbòlic acte no siga un final i un comiat, sinó per contra, el començament d'una nova i valuosa etapa de col·laboració acadèmica pluridisciplinària entre aquesta universitat i vostès. I per tot això amb la raó i amb el cor, no els dic adéu, sinó fins ben prompte, fins a sempre.

Moltes gràcies